

Zamanı Gelince Bu Dünyadan Biz de Göçeriz

– M.Nihat Malkoç · 08 Haziran 2023

M. NİHAT MALKOÇ

Hayat ne garip dostlar, bir varsın bir yoksun...

Ölüm, yapılacak onca iş varken en hesapsız zamanda gelip buluyor biz kulları. Yoğun gündemin içerisinde adete "Sakın beni unutma! Ben de varım." diyor biz fanilere. Fakat insan ölümü nedense kendisine hiç yakıştıramıyor. Onu daima hayatın en uzağına atıyor.

Türk kültürü ve edebiyatı alanında donanımlı bir insan olan Kültür ve Turizm Bakan Yardımcımız Sayın A. Haluk Dursun da yoğun gündemi olan bir insandı. Bir programdan çıkıp başka bir programa gidiyordu. Türkiye'de kültür ve sanat içerikli etkinliklerde bulunmaktan hem keyif alıyor hem de buralarda bulunmayı kendine görev sayıyordu. Haluk Dursun Hoca, işte öyle bir program dönüşünde, mesaisini gerçekleştirirken verdi son nefesini.

Hayat ne garip, bir varsın bir yoksun... 19 Ağustos 2019 tarihinde Malazgirt ve Ahlat ziyaretlerinin ardından gittiği Van'ın Erciş ilçesinde trafik kazası geçirerek vefat eden Kültür ve Turizm Bakan Yardımcısı Prof. Dr. Haluk Dursun, Türkiye Yazarlar Birliği tarafından Malazgirt'te düzenlenen "IV. Tarihî Roman ve Romanda Tarih Bilgi Şöleni"ne katılarak bir konuşma yapmıştı. Heyhat, nereden bilebilirdi o konuşmanın son konuşması olacağını?

Prof. Dr. A. Haluk Dursun Türk aydınları içerisinde müstesna bir şahsiyetti

Merhum Prof. Dr. A. Haluk Dursun son dönem Türk aydınları içerisinde müstesna bir şahsiyetti. 1957'de Hereke'de doğan Prof. Dr. A. Haluk Dursun, aslen Giresunluydu. Eskiden "Mekteb-i Sultanî" diye isimlendirilen Galatasaray Lisesi'ni bitirmişti. Ardından da İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Son Çağ ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Bölümü'nden mezun olmuştu. Yüksek lisans ve doktorasını Marmara Üniversitesi'nde, Yakın Çağ Tarihi Anabilim Dalı'nda tamamlamıştı. 2007 yılında "Osmanlı Müesseseleri ve Medeniyeti Tarihi" sahasında tarih doçenti olan Halûk Dursun, 2013 yılında Marmara Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi'nde Yakın Çağ Tarihi Ana Bilim Dalı'nda profesörlük unvanını almıştır.

Planlı okuma ve disiplinli araştırmalarla kendini çok iyi yetiştirmiş bir kültür adamı olan Haluk Dursun, aynı zamanda her dönemde aranılan bir bürokrattı. Prof. Dr. Dursun; Marmara Üniversitesi'ne bağlı Atatürk Eğitim Fakültesi'nde ve Fen-Edebiyat Fakültesi'nde Yönetim Kurulu Üyeliği görevlerinde bulunmuştur. Öte yandan Ayasofya Müzesi Başkanlığı, İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, İstanbul Avrupa Kültür Başkenti Danışma Kurulu Üyeliği, Topkapı Sarayı Müzesi Müdürlüğü yapmıştır. 2014'te T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Müsteşarı olarak atanmış ve aynı dönemde Yunus Emre Enstitüsü Yönetim Kurulu Başkanı olarak görev yapmıştır. 2016 yılı Mart ayında emekli olan Dursun, 26 Nisan

2017'de Bakanlar Kurulu kararı ile T.C. Başbakanlık Kamu Görevlileri Etik Kurulu Üyesi olmuştur.

Kadim Türk kültürü, zengin Türk medeniyeti ve zaferlerle dolu Türk tarihiyle ilgili birçok konferans ve seminer veren Prof. Dr. A. Haluk Dursun, Kültür ve Turizm Bakanlığı III. Millî Kültür Şurası Kültür Politikaları Komisyonu Başkanlığı ile Kalkınma Bakanlığı XI. Kalkınma Planı Kültür Politikaları Özel İhtisas Komisyonu Başkanlığını yürütmüştür. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi ve Fen-Edebiyat Fakültesi'nde Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi, Türk Medeniyet Tarihi, Türk Kültür Tarihi, İstanbul Şehir ve Kültür Tarihi ile Yakın Çağ Avrupa Tarihi konusunda birçok akademik dersler vermiştir.

Haluk Dursun kültür ve medeniyetimize ayna tutan kitaplar kaleme almıştır

Merhum Prof. Dr. A. Haluk Dursun bütün bu ilmî ve kültürel uğraşlarının yanında, kültür ve medeniyetimize ayna tutan birçok kıymetli kitaplar da kaleme almıştır. "İstanbul'da Yaşama Sanatı, Nil'den Tuna'ya Osmanlı,Tuna Güzellemesi, Osmanlı Coğrafyası'na Yolculuk, Boğaziçi'nde Kırk Yılım, Ayasofya Müzesi Kültür Envanteri, İstanbul: Şehir ve Kültür, İncir Çekirdeği: Hereke'den Çıktım Yola" adlı eserler bunlardan bazılarıdır.

Prof. Dr. A. Haluk Dursun son nefesine kadar bu aziz milletin zengin kültürüne büyük bir aşkla ve şevkle hizmet etmiştir. Oturup da emekliliğin tadını çıkarmayı hiç düşünmemiştir. Kafasında hep yeni projeler kurmuş, bunları hayata geçirmek için fırsatlar kollamıştır. Onun bu gayretleri, ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından görülmüş, takdir edilmiş, büyük bir kadirşinaslıkla karşılık bulmuştur. 1989 yılında "Elveda Boğaziçi" adlı seri yazıları nedeniyle İstanbul Mimarlar Odası'nın "Basında Uzmanlık" ödülünü kazanmıştır. 2002 senesinde "Nil'den Tuna'ya" adlı kitabıyla Türkiye Yazarlar Birliği tarafından gezi yazısı kategorisinde ödüllendirilmiştir. Yine başkanlığını ve müdürlüğünü yaptığı Ayasofya'nın restorasyonu ile ilgili çalışmaları nedeniyle 2010 yılında kendisine İtalya'da Rotondi Sanat Kurtarıcısı Ödülü verilmiştir. Bu anlamlı ödüller onun çalışma ve üretme azmini ve gayretini kamçulamıştır.

O, ömrünü devlet işlerine adanmış yüce gönüllü bir insandı

A. Haluk Dursun ömrünü devlet işlerine adanmış engin gönüllü bir insandı. İki yıl evvel emekli olduğu halde, kendisine tevdi edilen Kültür Bakan Yardımcılığı görevini hiç tereddüt etmeden kabul etmiştir. Çünkü o, çalışmaktan ve üretmekten haz alan bir gönül insanıydı.

Prof. Dr. Dursun millî, manevî ve kültürel meselelere vakıf; yüzde yüz yerli ve öz değerlerimizle donanmış tam bir kültür adamıydı. Bu sene KTÜ Atatürk Kültür Merkezi'nde, benim de içinde bulunduğum, Cengiz Dağcı'nın eserlerinin konu edildiği "Anadolu Mektebi Yazar Okumaları" programının açış konuşmasını yapmıştı. Malazgirt'ten girmiş, Cumhuriyet'ten çıkmış, kültürel anlamda bir ufuk turu yapmıştı. Bu; abus bir yüzle, resmi bir ağızla yapılan bir konuşma değildi. Tatlı bir sohbeti. Nefis bir konuşma gerçekleştirmişti. Bu konuşmayı yaptıktan sonra apar topar Şanlıurfa'da Göbeklitepe ile ilgili bir programa gitmişti.

Merhum Prof. Dr. Haluk Dursun; memleketini canından çok seven, nesli tükenmeye yüz tutmuş çok çalışkan bir insandı. Yerinde oturduğu yoktu. Bakanlık çalışmaları nedeniyle, Evliya Çelebi gibi yurdu

karış karış dolaşıyordu. Onun bakan yardımcısı olduğu bu dönemde kültürel anlamda çok güzel işlere imza atılmıştır. Tabir caizse kültür, turizme galebe çalmıştır.

Haluk Dursun kalemi güçlü olmasının yanında çok da iyi bir hatipti

Merhum Prof. Dr. Haluk Dursun kalemi güçlü olmasının yanında çok da iyi bir hatipti. Her gittiği toplantıda konuşur; özellikle gençlere kültürümüze, tarihimize ve edebiyatımıza dair ince ve derin mesajlar verirdi. Bu minvalde yurt içinde ve yurtdışında değişik ortamlarda binlerce kez konuşma yapmıştır. Yaptığı konuşmalar muhataplarında yankı bulmuştur. Çünkü o, derdi olan bir insandı. Onun derdi kadim kültürümüzü ve medeniyetimizi genç kuşaklara aktararak onlar tarafından benimsenmesini ve içselleştirilmesini sağlamaktı.

Prof. Dr. Haluk Dursun; Türk dünyası, Balkanlar, Ortadoğu ve Avrupa gibi bölgelere; buradaki gönül coğrafyamıza da çok değer veriyor; buralardaki eserlerimizin ve tesirlerimizin devam etmesi için gecesini gündüzüne katıyordu. Bu amaçla bu bölgelerde ve ülkelerde adeta bir ömür mekik dokumuştur. Bazı ülkelere ve bölgelere önemine binaen defalarca gitmiştir.

Merhum Haluk Dursun; kaleme aldığı eserlerde daha çok gönül coğrafyamızı konu edinmiş, bizi bize anlatmıştır. Onun eserlerinden "Tuna Güzellemesi" adlı kitabını hüznle karışık büyük bir keyifle okumuş, nostaljinin doruklarında dolaşmışım. Yazar "Tuna Güzellemesi"nde gezdiği toprakları hatıra ve gezi yazısı karışımı bir üslûpla anlatmıştı. Kitabı okurken kadim zaferlerimizle mutlanmış, ender de olsa hezimetlerimizle kederlenmişim. Kitap bizi adeta kolumuzdan sımsıkı tutmuş, kadim diyarları gezdirmişti bize. O esnada dört bir yanımızdan, hiç durulmayan ve akışını kesmeyen kadim tarihin nehri akmıştı. Tuna Nehri etrafında kurulmuş eski ve köklü medeniyet tablolarına ilişmişti gözlerimiz. Yaşayan zengin tarihe, kahraman ecdadımızın mirasına ve Osmanlı'nın o kutlu izlerine tanık olmuştum. Kitaptan o kadar keyif almıştım ki birkaç yıl sonra eseri tekrar okuma ihtiyacı hissetmişim.

Haluk Dursun, bütün yerli ve halis münevverler gibi bir İstanbul âşığıydı

İstanbul'a ilk defa 1968 yılı sonbaharında geldiğini söyleyen Haluk Dursun, bütün yerli ve halis münevverler gibi bir İstanbul âşığıydı. Ömrü bu şehirde geçmişti. Bu şehrin Ayasofya ve Topkapı Sarayı gibi kadim duraklarında yöneticilik yapmıştı. Onun döneminde Ayasofya Camii'nde ve Topkapı Sarayı'nda önemli yenilikler olmuştu. "Şehir ve Kültür İstanbul, İstanbul'da Yaşama Sanatı, Boğaziçi'nde Kırk Yılım" onun İstanbul'la ilgili birbirinden kıymetli kitaplarıdır. O, "İstanbul'da Yaşama Sanatı" adlı kitabında bu sanatın güzelliklerini şöyle sıralar: "İstanbul erguvanlarının, mimozalarının açıp açmadığını izlemek; kasım sakalarının gelip gelmediğini, bülbüllerin ötüp ötmediğini gözlemek; Boğaz'da lüfer avına, mehtaba çıkmak; bir eski İstanbul tadını yakalamak için köşe-bucak dolaşmak; bir eski İstanbul Efendisi'nin sohbetine koşmak; İstanbul'un anıt ağaçlarının ölçüsünü almak; Haliç'teki son kayıkçıyı, son Bulgar sütçüyü, son İstanbul bostanlarında ne ekildiğini takip etmek; İstanbul sularını tatmak; İstanbul'da güzel sesli bir müezzinin ezanına kulak vermek gibi İstanbul'da yaşama sanatının bütün güzellikleri..." Şiir tadındaki bu enfes kitabı okuduğunuzda İstanbul'u daha çok sevecek, bu şehirde

yaşadığınız halde birçok şeyin farkına varamadığınızı anlayacaksınız. İlk fırsatta İstanbul'u bu derin gözle gezmeye çalışacaksınız. İstanbul'un içinde henüz farkına varamadığımız bir İstanbul'un daha olduğunu hissedeceksiniz.

Dursun, "Nil'den Tuna'ya" kitabında Osmanlı'nın gönül coğrafyasını anlatmıştır

Merhum Prof. Dr. Haluk Dursun, "Nil'den Tuna'ya" adlı eserinde, asırlar geçse de hiç unutulmayan, hasreti burnumuzda buram buram tüten Osmanlı'nın gönül coğrafyasını ansiklopedik bilgilere boğmadan, sade bir üslûpla ve gönül diliyle anlatmıştır. Bu çerçevede bizleri Bulgaristan, Yunanistan, Makedonya, Kosova, Arnavutluk, Romanya, Macaristan, Moldova, Ukrayna, Arabistan, Filistin, İsrail, Afrika gibi gizemli coğrafyalara götürmüştür. Nil'den Tuna'ya geniş bir coğrafyaya yayılan Osmanlı'nın bıraktığı köprüleri, camileri, çeşmeleri, imaretleri, sokakları, âdetleri, yemekleri ve törenleri gözümüzün önüne getirmiştir. 288 sayfalık bu kitapta, ecdadımızın zamanı aşan eserleri hatırlatılıyor bizlere. Arka kapakta belirtildiği gibi "Kudüs'ten Kahire'sine, Mekke'den Medine'sine kadar Ortadoğu'da; Üsküp'ten Kosova'ya, Elbasan'dan Tiran'a, Selânik'ten Yanya'ya, İstanköy'den Rodos'a, Estergon'dan nazlı Budin'e kadar Vardar boylarında, Rusçuk'tan Silistre'ye, Deliorman'ların Razgrad'ından Koca Balkanlar'daki Hüseyin Raci Efendi'nin Eski Zağra'sına, Dobruca'nın Köstencesi'ne, Mecidiyesi'ne kadar Tuna boylarında ve sonra Eflâk'tan başlayıp ta Kara Boğdan'a Prut kıyılarına, Dinyeper'e, Dinyester'e, Akkerman'a kadar her yerde akıp giden zamana, tarihe karışan hakikate rağmen duran Osmanlı'nın izleri var bu kitapta."

Prof. Dr. Haluk Dursun, Ayasofya Müzesi Başkanlığı ve Müdürlüğü yapmıştır

Ayasofya Müzesi Başkanlığı ve Müdürlüğü de yapan Prof. Dr. Haluk Dursun, İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Ajansı, Kültürel Miras ve Müzeler Direktörlüğü tarafından yürütülen İstanbul Kültür Mirası ve Ekonomisi Envanteri adlı proje kapsamında "Ayasofya Müzesi Kültür Envanteri" adıyla 253 sayfalık bir eser kaleme almıştır. Kadim Ayasofya'yı müze kimliğiyle ele alan Dursun, bu önemli çalışmasında Ayasofya külliyesini, külliyenin her bir yapısını, yapıya ait tüm öğeleri birer birer ölçtürerek envanter haline getirmiştir. Bunun yanı sıra müzeye ait kütüphane ve depoda bulunan eserler de incelenmiştir. Merhum Dursun, bunu yaparken aslında kıymetli bir tarihî de kayıt altına almıştır. Böylelikle anıtsal yapıların en kıymetlisi olan kadim Ayasofya'nın hafızasını muhafaza etmiştir.

"Küçüklüğümde beri okumaya, dinlemeye, sormaya, yazmaya doyamam. Defterler tutarım, ta çocukluğumdan beri. Kapaklarında 'Haluk'un Defteri' yazar. Bunlar Hereke Defteri, İstanbul Defteri, Anadolu Defteri, Osmanlı Defteri, Avrupa Defteri, Orta Asya Defteri gibi alt başlıklara ayrılır. " diyen Prof. Dr. A. Haluk Dursun "İncir Çekirdeği-Hereke'den Çıktım Yola" adlı eserinde hatıralarına yer vermiştir. Bu eserle ilgili şunları söylemiştir: "İncir Çekirdeği'nde eski hatıralar var, eski hayatlar var, tabiat var ama en çok o günlere, o insanlara hasret var. Orada çocukluğumun İnciraltı Plajı'nın çakıl taşlı dibi görünen temiz denizi var. Kamışlı'nın, İkizler'in Binbaşı'nın çeşmesi, Ulupınar'ın deresi, anamın ninnisi, babamın gayreti, dedemin öksürüğü, anneannemin duası, hepsinin hoş sâdâsı var. Ve sonra

kulağında yine her birinin tarihî Hereke Camii'nden verilen sâlâsı var.”

O, sosyal medyayı kültürün emrinde aktif olarak kullanıyordu

Merhum Prof. Dr. A. Haluk Dursun özellikle gençlerin sıklıkla bulunduğu facebook, twitter, instagram gibi sosyal medya platformlarını aktif olarak kullanıyor; bunlar üzerinden, başta gençler olmak üzere, bütün muhataplarına ulaşıyordu. Böylelikle bir anlamda gençler ona gelmezse o gençlere gidiyordu. Bu çerçevede son yıllarda bakanlık çalışmaları vesilesiyle gittiği yerlerdeki izlenimlerini özellikle facebook sayfasında takipçilerine günü gününe aktarıyordu. Bu kısa tadımlık yazılar keyifle okunuyor, büyük bir ilgi ve beğeni topluyordu. Sosyal medya üzerinden, yarınımızın teminatı gençlere şöyle sesleniyordu: "Gençler, danışın. Önce aklınıza; sonra gönlünüze; en sonunda da sizi hesapsız, kitapsız, menfaatsiz, gönülden seven büyüklerinize danışın. Şükürü ihmal etmeyin. Allah'a şükredin, insanlara teşekkür edin."

"Her nefis ölümü tadacaktır"(Ankebut 57) diyor Rabbimiz. Mühim olan bâkî kalan bu kubbede hoş bir seda bırakmak. A. Haluk Dursun ağabey bunu başardı. Allah rahmet eylesin.